

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Handlingsplanen för digital utbildning

(2018/C 461/08)

Huvudföredragande: Domenico GAMBACORTA (IT–EPP), provinsordförande, Avellino**Referensdokument:** Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om handlingsplanen för digital utbildning

COM(2018) 22 final

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Huvudpunkter

1. ReK understryker att utbildning sedan Bolognaprocessen har haft en avgörande roll i att skapa ett europeiskt utrymme för dialog och samarbete om de grundläggande principer – yttrandefrihet, tolerans, fri forskning, rörlighet för studenter och personal, studentdeltagande och gemensamt lärande under hela livet– som återspeglar de grundläggande värdena i det europeiska samhället i dag.
2. Åtagandet från EU:s medlemsstater att ge ungdomar ”den bästa utbildningen” har bekräftats i förklaringar (Bratislava, september 2016; Rom, mars 2017) och vid toppmöten på senare tid (Tallinn, maj 2017; Göteborg, november 2017; Bryssel, januari 2018).
3. Den digitala revolutionen kommer att fortsätta att påtagligt förändra européernas sätt att leva, studera, arbeta och knyta kontakter, och digitala färdigheter och kompetenser är vid sidan av läs- och skrivkunnighet och räkneförmåga grundläggande för att hjälpa medborgarna att möta utmaningarna i en konstant föränderlig, globaliserad och sammanlänkad värld.
4. Kommittén instämmer i att förvärvandet av digitala färdigheter och kompetenser måste börja tidigt och fortsätta hela livet som en del av undervisningsplaner både i förskolan och i vuxenutbildningen.
5. Det är viktigt att utveckla den digitala kompetensen hos arbetskraften i EU för att hantera arbetsmarknadens omvandling och undvika kompetensbrister eller kompetensglapp.
6. Vi ser digital utbildning som en nödvändighet och en möjlighet att ta itu med utmaningar inom utbildningen, t.ex. för att skapa utrymme för en mer individualiserad och inkluderande undervisning för personer med särskilda undervisningsbehov och funktionsnedsättning, migranter och personer i medlemsstaternas vård- och omsorgssystem.
7. ReK påpekar att utveckling av digital kompetens är ett fantastiskt verktyg för att utveckla företagare och för att självständigt utföra enskilda eller kompletterande uppgifter samtidigt som man arbetar i tvärvetenskapliga grupper eller i grupper med stor geografisk spridning.
8. Den digitala omvandlingen rymmer en potential för rörlighet uppåt, att forma mer välutbildade och upplysta medborgare, stimulera medborgerligt engagemang, demokratisera kunskapen och förbättra tillgången till och konsumtionen och framställningen av information, för att främja en sund digital identitet och aktiva och ansvarstagande digitala medborgare.
9. Kommittén betonar att användare som är dåligt rustade är särskilt utsatta för de många dolda riskerna med en omedveten användning av digitala resurser, inbegripet nätmobbning, nätfiske, ”sexting”, ”sextortion” (sexuell utpressning via nätet), dataspelsberoende (Internet Gaming Disorder, IGD), stresssymptom kopplade till digitalt arbete, rädsla för att missa något (Fear of missing out, FOMO).

10. Vi efterlyser ett större fokus på att stärka såväl vuxnas som barns och ungdomars kritiska tänkande och mediekunskap så att de kan bedöma och hantera den stora spridningen av falska nyheter och riskerna med en okritisk användning av den information som finns tillgänglig på nätet eller information som finns tillgänglig digitalt.

11. Det massiva införandet av algoritmer och system för maskininläring för artificiell intelligens och dataanalys innebär en risk för den pedagogiska friheten och väcker farhågor kring neutralitet, datasäkerhet och integritetsskydd.

12. I en undersökning av IKT i skolundervisningen ("The Survey of Schools: ICT in Education")⁽¹⁾ från 2013 fann man att

— infrastrukturen i skolan varierar avsevärt mellan olika länder,

— endast omkring 50 % av eleverna i EU undervisas av lärare som känner att de kan integrera digital teknik på ett pedagogiskt värdefullt sätt i undervisningen,

— endast omkring 25–30 % av eleverna undervisas av lärare som genomgått en obligatorisk IKT-utbildning.

13. ReK vill följaktligen framhålla lärarnas och de undervisningsansvarigas viktiga roll i att vägleda eleverna mot innovativa metoder för kunskapsinhämtning genom lämpliga kopplingar mellan formellt, icke-formellt och informellt lärande, där man förutsätter att det inte finns någon universallösning för att bereda mer plats för digitala innovationer inom utbildningen.

14. Kommittén pekar på att lärare, skolledning och andra utbildningsaktörer behöver stöd och lämplig fortutbildning för att effektivt hitta sätt att kombinera traditionella undervisningsmetoder med de möjligheter som digital teknik erbjuder.

15. Vi föreslår därför ett samarbete mellan privata och offentliga aktörer, där EdTech-leverantörer via branschorganisationer, om sådana finns, involveras för att fortbilda lärare och förse dem med kostnadsfria digitala läromedel, också för att lösa gränsöverskridande upphovsrättsfrågor.

16. Det finns en risk att stora digitala företag, i synnerhet GAFAM (Google, Amazon, Facebook, Apple och Microsoft) driver igenom sina standarder inom undervisningen, genom att tillhandahålla sin hård- och/eller mjukvara och sina utbildningsresurser, och att dataskyddet och upphovsrätten därför måste övervakas strikt.

17. Den rådande digitala klyftan måste minskas genom att man tittar på de olika bakomliggande orsakerna till detta fenomen, t.ex. geografisk hemvist och demografiska omständigheter, talade språk, varierande utbildningsnivå, köns- och åldersspecifika skillnader, eventuella funktionsnedsättningar och socioekonomisk utsatthet.

18. Vi insisterar på att EU:s ekonomiska stöd måste utnyttjas bättre för att se till att skolor och utbildningsinstitutioner, vilket inte bara inkluderar inrättningar inom den obligatoriska utbildningen utan även andra utbildningsnivåer som förskolan, vuxenutbildning, konservatorier etc. för att garantera tillgång till lärande under hela livet, utrustas med nödvändig infrastruktur för snabbt och högkvalitativt bredband, särskilt i geografiskt, demografiskt och socialt utsatta områden.

19. Kommittén föreslår att man i samstämmighet med genomförandet av innovativa digitala resurser och metoder bör testa och sedan införa nya bedömningsresurser och -tekniker, såsom bedömningsmallar (rubrics), i kombination med mer traditionella, för att utnyttja den potential som snabb återkoppling ger ett mer individanpassat och effektivt lärande.

⁽¹⁾ "Survey of Schools: ICT in Education. Benchmarking access, use and attitudes to technology in Europe's schools." Slutrapport, Europeiska kommissionen, 2013.

20. I enlighet med principerna för plattformen för livslångt lärande måste de lärande stå i centrum för att förbättrade inlärningsfärdigheter och inlärningsresultat ska kunna uppnås, och målen bör diskuteras på basis av deras åsikter och värderingar, så att man undviker risken att de blir "passiva" teknikkonsumenter.

21. Vi välkomnar handlingsplanen för digital utbildning som ett verktyg på kort till medellång sikt för att stimulera, genomföra och öka omfattningen av meningsfull användning av digitala utbildningsmetoder i skolor, yrkesutbildning och högre utbildning som en del av ett europeiskt utbildningsområde och den nya kompetensagendan för Europa⁽²⁾ som kompletterar rekommendationen om gemensamma värderingar och nyckelkompetenser.

22. ReK konstaterar att prioriteringarna i handlingsplanen är i linje med de komplexa och talrika utmaningar som den digitala revolutionen för med sig.

23. Kommittén anser att handlingsplanen bör ges tillräckligt stöd genom den nya fleråriga budgetramen samt från nationella budgetar, som ska gå inte bara till uppkoppling och infrastruktur utan även till utveckling av digitala färdigheter och kompetenser inom alla utbildningsnivåer.

24. För att integrera digital teknik i våra utbildningssystem och faktiskt uppnå handlingsplanens mål krävs ett mer fruktbart samarbete mellan alla berörda och potentiella aktörer, för att garantera samstämmighet, synergier och tvärvetenskaplig expertis samt samverkan mellan de olika systemen.

25. Det är viktigt att säkerställa en betydande insats för att samordna och integrera alla initiativ och åtgärder och även förbättra spridningen, för att undvika att de möjligheter som finns huvudsakligen utnyttjas av de utbildningsinstitutioner och politiska institutioner som bättre klarar av att hantera "djungeln" av stödansökningar.

26. ReK påminner om den grundläggande roll som lokala och regionala myndigheter spelar i genomförandet av utbildningspolitiken och att processen för att anpassa utbildningssystemen till den digitala tidsålderns standarder därför bör omfatta alla styresnivåer (EU, nationell, regional och lokal nivå).

Bättre användning av digital teknik för undervisning och lärande: digital kompetens och digitala färdigheter för den digitala omvandlingen

27. Även om tillgång till digital infrastruktur bara är en aspekt av den digitala klyftan, är bristen på finansiering samt otillräcklig och icke-fungerande utrustning och bandbredd fortfarande ett hinder för användningen av IKT i undervisning och inläring.

28. Vi efterlyser stöd till att inrätta nationella strategier och ramar, mer dialog mellan berörda parter och mer stöd till lärarkåren att förvärva ny metodisk expertis.

29. Kommittén hoppas att det lanseras en omfattande kampanj för utbildningsinitiativ för lärare och utbildningsaktörer för att stärka deras faktiska digitala färdigheter, med särskilt fokus på dem med sämre kunskaper inom och ringa erfarenhet av digital teknik.

30. Vi välkomnar EU:s stöd till den digitala beredskapen i både allmänna skolor och yrkesskolor genom att stärka den digitala kompetensen och genom att få självvärderingsverktyget Selfie att nå en miljon lärare, utbildare och studerande senast i slutet av 2019, i samverkan med eventuella utvärderingsverktyg som antagits på medlemsstatsnivå.

31. IKT bidrar till innovation i processer och organisatoriska arrangemang, och vi menar att verktyg som den europeiska ramen för e-kompetens (e-CF) är användbara referensverktyg för IKT-färdigheter och kvalifikationer i hela Europa.

32. ReK erkänner mervärdet med surfbiljetter med fokus på eftersatta områden och införandet av lämpliga verktyg för landsbygdsområden.

⁽²⁾ COM(2016) 381.

33. Vi stöder en ram för att utfärda digitalt certifierade kvalifikationer och validera digitalt inhämtade färdigheter som är tillförlitliga och tillgängliga på flera språk, och anser att det är viktigt att ramen är helt förenlig med den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF) och den europeiska ramen för kompetens, kvalifikationer och yrken (Esco).

34. Kommittén uppmanar till samarbete mellan näringslivet och utbildningssektorn och andra former av offentlig-privata partnerskap i syfte att utveckla utbildningsprogram för digital kompetens och se till att digitala yrken är tillgängliga för alla, oavsett socioekonomisk bakgrund eller fysisk funktionsnedsättning.

Utveckla relevant digital kompetens och digitala färdigheter för den digitala omvandlingen

35. ReK påpekar att skolorna måste ge stöd till alla elever och ta hänsyn till deras särskilda behov, för att se till att de inkluderas fullt ut.

36. Det är viktigt att minska skillnader i inlärningsresultat mellan elever från olika socioekonomiska förhållanden och att ta vara på möjligheterna med de nya individanpassade undervisnings- och inlärningsmetoderna, samt att fullt ut dra nytta av öppna utbildningsresurser och öppen forskning.

37. Vi hoppas att det skapas en europeisk plattform för digital högre utbildning som ska erbjuda inläring, blandad rörlighet, virtuella campus och utbyte av bästa praxis mellan högre utbildningsanstalter.

38. Kommittén välkomnar den nya europeiska ramen för utveckling av digital kompetens bland lärare, som ger vägledning om utveckling av modeller för digital kompetens.

39. ReK betonar vikten av att främja och uppmanar utvecklingen av lärarnas digitala kompetenser på ett integrerat sätt och inom en ram för kompetensutveckling av lärare, som omfattar lärarnas grund- och fortbildning.

40. ReK inser vikten av rörlighet och efterlyser därför en skärpt inriktning i nästa Erasmus+-program och andra relevanta EU-stödprogram på att stödja utbildningssystemens anpassning till den digitala tidsåldern.

41. Vi understryker vikten av samarbete och av samordnade insatser på utbildningsområdet. ReK efterlyser en gemensam europeisk plattform som ska vara öppen för olika berörda aktörer i syfte att ta fram riktmärken och indikatorer för att närmare följa IKT-framstegen hos olika utbildningsanordnare, i skolor och andra miljöer för lärande. Detta arbete ska ske i nära samarbete mellan medlemsstaterna för att ta tillvara på erfarenheter, kartlägga vilka uppföljningsmetoder som redan finns osv.

42. Vi understryker vikten av digitala färdigheter för alla medborgare i enlighet med den reviderade europeiska ramen för nyckelkompetenser för livslångt lärande, inklusive ramen för utveckling av digital kompetens bland medborgarna inom fem områden (informations- och datakompetens, kommunikation och samarbete, skapande av digitalt innehåll, säkerhet och välbefinnande samt problemlösning). Vi uppmanar till undervisning och lärande där den digitala kompetensen integreras i de andra färdigheter som eleverna utvecklar.

43. ReK stöder lanseringen av i) en EU-övergripande informationskampanj riktad till lärare, familjer och lärande för att främja säkerhet på nätet, it-hygien och mediekunskap, ii) ett initiativ för att lära ut it-säkerhet baserat på den europeiska ramen för utveckling av digital kompetens bland medborgarna för att ge människor egenmakt samt iii) insatser för att främja och sprida god praxis så att människor kan utnyttja tekniken på ett säkert och ansvarsfullt sätt.

44. Vi uppmanar företagarna i regionerna och städerna och arbetet i riktning mot öppen innovation, med en vision som sätter människan i centrum inom ramen för partnerskap mellan aktörer inom offentlig och privat sektor, universitet och medborgare.

45. Kommittén förväntar sig att bli uppdaterad om de politiska lärdomarna från genomförandet av åtgärderna och att bli inbjuden att bidra till den framväxande diskussionen om framtida europeiskt samarbete på utbildningsområdet.

Förbättra utbildningen genom bättre analyser och prognoser

46. ReK vill se en delad och gemensam metod för att fastställa indikatorer som tar fasta på den digitala klyftan och efterlyser en betydande insats för att bygga upp och samla in tillförlitliga och lättillgängliga data för utvärdering och övervakning av denna klyfta.
47. Vi vill dock fästa uppmärksamhet på de problem som uppstår när personuppgifter och elevakter lagras hos privata operatörer, ofta i en annan del av världen. Framför allt måste man vara särskilt uppmärksam på huruvida dessa operatörer är beredda att teckna användaravtal med ett stort antal lokala, regionala och nationella myndigheter.
48. Kommittén är även bekymrad över frågan om "datautvinning", dvs. hur man ska förhålla sig till att företag utnyttjar data om elever och skolpersonal för att sälja dessa vidare, och konstaterar att det är viktigt, inte minst för lokala och regionala myndigheter, att klargöra under hur lång tid relevanta administrativa uppgifter och liknande handlingar får hållas offentligt tillgängliga.
49. ReK ser fram emot lanseringen av de planerade pilotprojekten för att utnyttja tillgängliga data och bidra till genomförandet och övervakningen av utbildningspolitiken och välkomnar även de planerade verktygen och vägledningarna för medlemsstaterna.
50. Det är viktigt att påbörja ett framåtblickande strategiskt arbete kring centrala trender till följd av den digitala omvandlingen för den framtida utformningen av utbildningssystemen, i nära samarbete med experter från medlemsstaterna – inklusive lokala och regionala förtroendevalda – och att använda befintliga och framtida kanaler för EU-samarbete om utbildning.
51. Vi uppmuntrar användardriven innovation, som är en central förutsättning för att innovationslösningar snabbt ska kunna användas för att ta itu med utmaningar inom utbildning. Ofta tas inte tillräcklig hänsyn till användarperspektivet, vilket kan begränsa möjligheterna att hitta lösningen på en viss utmaning. Här välkomnar vi utforskandet av olika sätt att främja medborgarengagemang, deltagande och användardriven innovation.
52. Handlingsplanen bör också stödja den europeiska planeringsterminen, som är en viktig drivkraft för reformer genom de utbildningsrelaterade landsspecifika rekommendationerna.
53. Kommittén stöder ansträngningarna att påskynda styrningen av skolsystemen och påminner om att ett väl fungerande flernivåstyre kan förbättra resultaten inom allmän och yrkesinriktad utbildning, stärka deltagandet, gynna inrättandet av innovativa mekanismer, främja ett inkluderande utbildningssystem som syftar till att se hela individen och utveckla system för livslångt lärande.
54. Vi välkomnar den dialog som kommissionen annonserat om hur de föreslagna åtgärderna och insatserna ska genomföras och framhåller vår beredskap att delta i denna och samarbeta med kommissionen, medlemsstaterna, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Europeiska investeringsbanksgruppen för att vidareutveckla den föreslagna agendan och se till att den är i linje med prioriteringarna i EU:s nuvarande och framtida finansieringsprogram.

Bryssel den 10 oktober 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Europeiska regionkommitténs
ordförande*
